

A85/23

28 mei 1985

DE SOVJETRUSSISCHE WETENSCHAPPELIJKE RAAD
VOOR VREDESONDERZOEK (III).

Het beleid voor de toekomst.

Tijdens een op 14 april 1981 gehouden bijeenkomst van de Wetenschappelijke Raad, waarvan een verslag in juli daaropvolgend in het IMEMO-tijdschrift Mirovaya Ekonomika i Mezhdunarodnyye Otnosheniya (no. 7, juli 1981, pg 131-134) verscheen, werd een overzicht gegeven van de activiteiten, welke de Raad en zijn onderdelen zouden moeten ontplooiën. Aan de hand daarvan kan duidelijk worden welke rol en functie de Wetenschappelijke Raad voor Vredesonderzoek binnen het Sovjetbestel heeft.

Het feit dat dit conceptplan bijna vier jaar oud is doet niets af aan het belang en de relevantie ervan. Per slot van rekening gaat het om een pakket wensen en beleidslijnen voor de lange termijn en de realisering daarvan is mede afhandelbaar van ontwikkelingen waarop van Sovjetzijde geen invloed kan worden uitgeoefend.

1. Het algemene concept.

Tijdens de bijeenkomst van april 1981 werd door toenmalig voorzitter INOZEMTSEV een rede gehouden over "het 26e CPSU-congres en de taken van de wetenschap op het gebied van de problemen van vrede en ontwapening". Speciale aandacht schonk hij daarbij aan de samenwerking met wetenschappers uit "de socialistische landen" en aan "de ontwikkeling van de relaties met buitenlandse onderzoeksorganisaties, (individuele) wetenschappers, experts en figuren uit het openbare leven, die zich vanuit deze ... posities inzetten voor de internationale vrede en veiligheid en bijdragen aan het wederzijds begrip tussen de volkeren". In dit kader past volgens INOZEMTSEV ook de medewerking van de Raad aan de uitvoering van het door BREZHNEV tijdens het 26e CPSU-congres geopperde idee tot oprichting van een "gezaghebbend" internationaal comite van wetenschappers, dat zich moet inzetten voor de wereldvrede en "de voorkoming van een nucleaire catastrofe". Wat dit betreft werd door een van de plv. voorzitters van de Raad, Moisey MARKOV, tevens hoofd van de sectie "Samenwerking tussen Wetenschappers op het Terrein van het Vredesonderzoek", meegedeeld dat zijn sectie werkt aan "de voorbereiding van een aantal adviezen ter realisering" van dit BREZHNEV-voorstel. Zijn kanttekening dat de meerderheid van de leden van zijn sectie lid is van het Sovjetrussische Pugwash Comite, wekte het vermoeden dat o.m. via de Internationale Pugwash Conferentie getracht zou worden het gestelde doel te bereiken. Terzijde zij opgemerkt dat het door BREZHNEV gewenste "gezaghebbend internationaal comite" nog niet tot stand is gekomen. Wel zijn er sindsdien comite's van bepaalde vakspecialisten van de grond gekomen zoals de IPPNW (International Physicians for the Prevention of Nuclear War) en "Biologen voor de Vrede", die als een mogelijke aanloop daartoe zijn te beschouwen.

INOZEMTSEV stelde in zijn rede voorts dat de Wetenschappelijke Raad in het algemeen een bijdrage moet leveren aan vermindering van de internationale spanning (o.m. door een studie van de objectieve voorwaarden daarvoor), aan de ontwikkeling van de "vreedzame coexistentie" en aan "de historische wedijver van de twee systemen" (dwz. socialisme en kapitalisme). Met dit soort omschrijvingen en aanduidingen gaf de toenmalige voorzitter van de Wetenschappelijke Raad in feite de algemene conceptie van waaruit dit orgaan te werken heeft: het verschaffen van wetenschappelijk materiaal, dat nuttig gebruikt kan worden in "de strijd voor de vrede".

2. Speciale doelgroepen.

Tijdens de bijeenkomst van april 1981 werden ook door andere functionarissen uitspraken gedaan over activiteiten, die de Wetenschappelijke Raad zou moeten ontplooiën.

De op 2 januari 1982 overleden vice-voorzitter van de Raad, Yevgeniy FEDOROV, tevens voorzitter van het Sovjetvredescomite, wees toen op het bijzondere belang van een uitgebreide propaganda voor de tijdens het 26e CPSU-congres gedane voorstellen op het terrein van vrede en veiligheid, daarmee impliciet aangevend dat de raad ook op dit terrein zijn bijdrage heeft te leveren.

Hij noemde het voorts een van de belangrijkste taken van de Wetenschappelijke Raad om de in het Westen bestaande opvatting over de mogelijkheid van een beperkt nucleair conflict aan de kaak te stellen.

Het plv. hoofd van de sectie "Ontwapeningsproblemen", Prof. V.V. ZHURKIN, wees erop dat het plan bestaat om - in samenwerking met het Sovjetvredescomite - de propaganda te intensiveren voor de Sovjetvoorstellen over de beeindiging van de productie van alle soorten nucleaire wapens en over de vermindering van de bestaande voorraden. ZHURKIN deed verder de suggestie om de contacten uit te breiden met vooral Amerikaanse organisaties, die sympathie en begrip hebben getoond voor de Sovjetvoorstellen op het terrein van vrede en veiligheid.

Twee andere doelgroepen van de Wetenschappelijke Raad werden genoemd door de sectiehoofden Oleg BYKOV en Moisey MARKOV. Eerstgenoemde wees op "het publiek in de Westerse landen, in het bijzonder de vertegenwoordigers van de jongere generatie" en zei het essentieel te vinden dezen duidelijk te maken wat de gevolgen zouden kunnen zijn van "de agressieve politiek van het imperialisme" voor de mensheid. MARKOV noemde de "internationale vakbondscentra en organisaties", toen hij het had over de voorbereiding van een document dat het ongelijk moet aantonen van de in het Westen heersende mening dat een vermindering van de wapenproductie meer werkeloosheid tot gevolg heeft. MARKOV vond het juist "essentieel aan te tonen dat zo'n wapenreductie het mogelijk maakt een vermindering van de werkeloosheid te bereiken en een verbetering van de levensstandaard voor de werkende mensen ... ". De verspreiding van een dergelijk document in de internationale vakbeweging zou - aldus MARKOV - de werkende klasse ertoe kunnen brengen actiever deel te nemen aan de vredesbeweging.

Daarnaast werd uiteraard ook gewezen op het belang van de contacten van de Wetenschappelijke Raad en zijn leden met vertegenwoordigers van wetenschappelijke, maar ook maatschappelijke organisaties. Vice-voorzitter en hoofd van de sectie "Ontwikkelingslanden en Problemen van Vrede en Ontwapening", Yevgeniy PRIMAKOV, noemde het "belangrijk" om dit soort contacten te gebruiken voor "het maken van propaganda voor de vredesinitiatieven van het 26e CPSU-congres". Dit omdat deze organisaties "invloed kunnen uitoefenen bij de formulering van het buitenlandse beleid" van hun landen.

3. Terreinen van onderzoek.

Behalve met het aanknopen van contacten met verschillende soorten doelgroepen, waarvan de wetenschappelijke waarschijnlijk de belangrijkste zijn, houdt de Raad voor Vredesonderzoek zich uiteraard ook bezig met wetenschappelijk werk of onderzoek. Het ligt voor de hand dat het eerste criterium daarbij - dat is trouwens eerder ook al gesteld - zal zijn of de resultaten daarvan gebruikt kunnen worden in "de strijd voor de vrede". Een voorbeeld daarvan is in het voorgaande al genoemd, n.l. het verband tussen een vermindering van de wapenproductie enerzijds en een daling van de werkloosheid (uiteraard in het Westen) en

stijging van de levensstandaard anderzijds. Een ander duidelijk voorbeeld is een (voorgenomen) onderzoek naar de wijze waerop wetenschappelijk-technische samenwerking (dwz. tussen Oost en West) wederzijds tot voordeel kan strekken en ten dienste kan worden gemaakt aan de hele mensheid. Daarnaast houdt de Raad zich bezig met studies zoals naar "de directe invloed van wetenschappelijk-technische vooruitgang op de militaire uitrusting en de gevolgen van die invloed" en naar "de invloed van wetenschappelijk-technische vooruitgang op een vergroting of, . . . omgekeerd, een vermindering van de spanning in de wereld". Bovendien wordt er nog gestudeerd op zaken als "een socialistisch concept ter voorkoming van internationale conflicten", "de correlatie tussen lange-termijn en situationele factoren in de internationale ontwikkeling" en de ontwikkeling van het begrip "vreedzame coexistentie".